

કલમ-૪(૧)(બી)(૧) ::- અર્બન હેલ્થ સેન્ટર/અર્બન હેલ્થ સેન્ટર અને મેટરનીટી હોમના વ્યવસ્થાતંત્ર, કાર્યો અને ફરજોની વિગત ::-

-:: અર્બન હેલ્થ સેન્ટરમાં થતી કામગીરીની વિગત ::-

1. આઉટડોર દર્દીઓની તપાસ તથા સારવાર તથા આરોગ્ય શિક્ષણ.

2. લેબોરેટરી તપાસ ધ્વારા નિદાન.

3. ૦-૫ વર્ષના બાળકોનું રસીકરણ તથા શાળાઓમાં જરૂરી રસીકરણ.

4. અન્ય માતૃબાળ કલ્યાણ કુટુંબ કલ્યાણ સેવાઓ.

A. લક્ષિત દંપતિ ઓળખ- એવા દંપતિ કે જે દંપતિઓને ગર્ભ નિરોધક સાધનો (કાયમી કે બિન કાયમી) વિશે સમજાવવામાં આવે છે.

B. કોપર ટી મૂકવાની કામગીરી :-

- કાર્ડ ભરવા

- ચાર મહિના સુધી ફોલોઅપ

C. ગર્ભ નિરોધક ગોળીઓ આપવી અને તે અંગનું રજીસ્ટર નીભાવવું.

D. કોન્ડોમ પ્રમોશન :- કોન્ડોમ વપરાશ માટે પ્રમોટ કરવા અંગેનું રજીસ્ટર નીભાવવું.

E. વ્યંધિકરણ ઓપરેશન પ્રોત્સાહિત કરવા :-

- સ્ત્રી નસબંધી ઓપરેશન

- પુરુષ નસબંધી ઓપરેશન વિશે પ્રોત્સાહિત કરવા તેમજ ઓપરેશન કરાવનારને પ્રોત્સાહિત રકમ આપવામાં આવે છે.

F. મમતા ક્લીનિક કામગીરી :-

- સગર્ભા બહેનોની તપાસ

- વજન, બ્લડ પ્રેશર માપવું, લોહીની તપાસ કરવી, ટી.ટી. નું ઈન્જેક્શન આપવા , લોહી તત્વોની ગોળીઓ આપવી, અન્ય શારીરિક તપાસ કરવી.

- બાળકોનું રસીકરણ :- બી.સી.જી., પેન્ટા, ઓ.પી.વી., મીઝલ્સ, ટી.ટી., ડી.પી.ટી.,

વિટામીન-એ સોલ્યુશન આપવાની કામગીરી.

G. એન્ટી-નેટલ સેવાઓ :-

- સગર્ભાવસ્થા દરમ્યાન દરેક ટ્રાયમેસ્ટરમાં ઓછામાં ઓછી એક વિઝીટ, એ દરેક વિઝીટ દરમ્યાન બી.પી., વજન, એચ.બી વિગેરેની ચકાસણી.

- જોખમી પ્રસુતી અંગેની તપાસ અને સારવાર.

- સર્વિસ એરીયામાં આશા તેમજ એફ.એચ.ડબ્લ્યુ/એ.એન.એમ ધ્વારા હોમ વિઝીટ.

H. પોસ્ટ-નેટલ સેવાઓ :-

- વહેલાસર સ્તનપાન અંગેની સમજ આપવી.
- ફેમીલી પ્લાનીંગ અંગેની સમજ આપવી.
- પીપીઆઈયુસીડી અંગેની સમજ આપવી.
- સર્બસ એરીયામાં આશા તેમજ એફ.એચ.ડબ્લ્યુ/એ.એન.એમ દ્વારા હોમ વીઝીટ.

5. વેક્ટર બોર્ન ડીસીઝ કંટ્રોલ પ્રોગ્રામ ::-

- મેલેરીયા નિદાન - સારવાર - અટકાયત
- ડેન્ગ્યુ નિદાન -સારવાર -અટકાયત
- ફાલેરીયા નિદાન - સારવાર અટકાયત તથા તે માસ ડ્રૂગ એડમીનીસ્ટ્રેશન પ્રોગ્રામ

મેલેરીયા નિદાન :-

- તાવના દર્દીઓની લોહી પરીક્ષણ દ્વારા મેલેરીયા, સ્પીડ ટેસ્ટ અને થીક એન્ડ થીન સ્મીયર દ્વારા તપાસ.
- પોઝીટીવ કેસના કિસ્સા - જો સાદો મેલેરીયા હોય તો પ્રાઈમાકવીન દવા ૧૪ દિવસ માટે આપવી.
- કોમ્પ્લિકેટેડ કેસને સ્મીમેર હોસ્પિટલમાં રીફર કરવા.
- મચ્છર કરડવાથી બચવા અંગેની સમજ આપવી.
- પાણીના ભરાવાનો નાશ કરવા અંગેની સમજ આપવી.

ડેન્ગ્યુ નિદાન :-

- ડેન્ગ્યુનું ચોકકસ નિદાન સ્મીમેર હોસ્પિટલ ખાતે થઈ શકે.
- શંકાશીલ કેસ તરીકે સેમ્પલ લઈને મેલેરીયા વિભાગમાં/સ્મીમેર લેબોરેટરી ખાતે તપાસ કરાવી શકાય.

ફાઈલેરીયા નિદાન :-

- લોહી પરીક્ષણ દ્વારા લોહીમાં ફાઈલેરીયાના પેરાસાઈટ્સ છે કે નહી તે અંગેની તપાસ.
- ફાઈલેરીયા અટકાવવા માટે દર વર્ષે માસ ડ્રૂગ એડમીનીસ્ટ્રેશન પ્રોગ્રામ અંતર્ગત બે વર્ષથી ઉપરની વયના તમામ વ્યક્તિઓને દવા આપવી. (સગર્ભા બહેનોના અને અતિશય ગંભીર બિમારીવાળા દર્દીઓ સિવાય)

6. વોટર બોર્ન ડીઝીઝ કંટ્રોલ/સારવાર/સર્વેક્ષણ ::-

- ડાયેરીયા, ગેસ્ટ્રોએન્ટરાઈટીસ, હીપેટાઈટીસ, ટાઈફોઈડ, કોલેરા વિગેરે નિદાન, સારવાર, સર્વેક્ષણ
- ક્લોરીન ટેબલેટ વિતરણ/સલાહ/આરોગ્ય શિક્ષણ.
- લેપ્ટોસ્પાયરોસીસ - ઓળખ, અટકાયત, જરૂરી રેફરલ- સારવાર.

7. મીઝલ્સ, ન્યુમોનિયા, ચીકનપોક્ષ-ઓળખ, સારવાર, સર્વેક્ષણ :-

- દર્દીના રહેઠાણની આજુબાજુના વિસ્તારમાં સર્વેક્ષણ ધ્વારા અન્ય કેસોની શોધ અને વહેલાસર સારવાર તેમજ સંલગ્ન રસીકરણની કામગીરી.

8. ક્લીનીકલ નિદાન થયા બાદ દવા ધ્વારા સારવાર અને વધારે જોખમી દર્દીઓને સ્મીમેર

હોસ્પિટલ ખાતે સારવાર માટે રીફર કરવા.

- જે તે એરીયામાં સર્વેક્ષણ ધ્વારા અન્ય કેસો હોય તો તેની તપાસ અને ડહોળું પાણી વિગેરેની ફરીયાદ હોય તો તે અંગેનો નિકાલ કરવા જરૂર જણાયે જો ડહોળું પાણી આવતું હોય તો ટેન્કર ધ્વારા પીવાના પાણીની વ્યવસ્થા કરવી.

- કલોરીન ટેબલેટના વપરાશ અંગેની સમજ અને વિતરણ.

9. લેપ્ટોસ્પાયરોસીસ :- સારવાર અંગે સ્મીમેર ખાતે રીફર કરવા.

10. એક્યુટ ફ્લેસીડ પેરાલીસીસ સેન્ટીનલ સેન્ટર, સર્વેલન્સ, મીઝલ્સ સર્વેલન્સ તથા પ્રાઈવેટ

હોસ્પિટલોમાંથી ડેટા લાવવા.

11. પલ્સ પોલિયો ઈમ્યુનાઈઝેશન પ્રોગ્રામનું પ્લાનીંગ, ટ્રેનીંગ, અમલીકરણ—મોનીટરીંગ—સુપરવીઝન

12. NTEP નેશનલ ટ્યુબરક્યુલોસીસ એલીમીનેશન પ્રોગ્રામ—નિદાન, સારવાર, મોનીટરીંગ, ડીફેલ્ટ, રીટ્રાઈવલ

13. જાતિય રોગોનું નિદાન—સારવાર—કાઉન્સેલીંગ, એચઆઈવી રોગો માટે કાઉન્સેલીંગ

14. બાયોમેડીકલ વેસ્ટ – કલેક્શન, સેગ્રીગેશન, ડીસ્પોઝલ (જી.પી.સી.બી.ના નિયમાનુસાર)

15. દરેક દર્દીના આઉટ ડોર કેસો કાઢવા, દવા આપ્યા બાદ સંગ્રહ કરવા રોગોનું વર્ગીકરણ કરી માસિક રીપોર્ટ બનાવવા.

16. આંગણવાડીઓ પર જઈ રસીકરણ તથા બાળકોની આરોગ્ય તપાસણી કરવી તથા આંગણવાડી વિસ્તારમાં થયેલ ઈન્ફન્ટ ડેથ અંગે તપાસ કરી કારણ શોધવા.

17. માતૃબાળ કલ્યાણ યોજનાઓ પૈકી ચિંરજીવી યોજના, બાળસખા યોજના, કસ્તુરબા પોષણ સહાય યોજના, જનની સુરક્ષા યોજના તથા દીકરી યોજના વિગેરેના લાભ દરેક જણ સુધી પહોંચે તેવા પ્રયત્નો કરવા.

18. હેલ્થ સેન્ટરની કામગીરી સરળતાથી વિક્ષેપ વગર ચાલતી રહે તે અંગેની એડમીનીસ્ટ્રેટીવ કામગીરી.

19. દરેક પ્રોગ્રામને લગતી આઈ.ઈ.સી. પ્રવૃત્તિઓ—વાર્તાલાપ, કેમ્પ, આરોગ્ય શિક્ષણ અભિયાન, સ્કુલ મીટીંગ, વીડીયો શો મીટીંગ પેશન્ટ પ્રોવાઈડર મીટીંગ વિગેરેનું આજન – અમલીકરણ

20. વિવિધ કાર્યક્રમોને લગતી જરૂરી તાલીમ આયોજન – અમલીકરણ

21. શાળા આરોગ્ય તપાસણી કાર્યક્રમ હેઠળ ફાળવેલ તમામ શાળાઓના વિદ્યાર્થીઓની આરોગ્ય તપાસ, જરૂરી સારવાર, જરૂરી રેફરલ.

22. આઈ.એમ.એન.સી.આઈ. અંતર્ગત બાળકોની તપાસણી તથા સારવાર.

23. એસ.એસ.આઈ. અંતર્ગત હેલ્થ સેન્ટર સેવાઓના લાભાર્થીઓને વધુ સેવાઓની જાણકારી આપી, વધુ સેવાઓ હેઠળ આવરી લેવા.

- 24. એએફપી :-** હેલ્થ સેન્ટર વિસ્તારમાં આવેલા બાળકોના ડોક્ટર કે બાળકો સારવાર અર્થે આવે છે ત્યાંથી એએફપી અંગેની માહિતી દર અઠવાડિયે લાવવી તેમજ આવા કેસના અનુસંધાનમાં સર્વેલન્સની તેમજ પોલીયો વેક્સીન તેમજ સ્કુલ સેમ્પલ લેવાની કામગીરી.
- 25. આર્શ ક્લીનિક એડોલેસન્ટ રીપ્રોડક્ટીવ એન્ડ સેક્સ્યુઅલ હેલ્થ ક્લીનિક**

અર્બન હેલ્થ સેન્ટર અને મેટરનીટી હોમમાં થતી કામગીરીની વિગતો ::-

૧. મહિના માટેની તપાસ :- (પ્રેગનન્સીની તપાસ)

- ★ પ્રેગનન્સી માટેની તપાસ થાય છે.

૨. પ્રેગનન્સી પ્રોફાઈલ (એન્ટીનેટલ વર્ક) :-

- ★ હીમોગ્લોબીન તપાસ.
- ★ બ્લડગ્રુપ તપાસ.
- ★ વી.ડી.આર.એલ.તપાસ
- ★ એચ.આઈ.વી. તપાસ
- ★ પિશાબની તપાસ
- ★ એચ.આઈ.વી. ની તપાસ
- ★ ઓસ્ટ્રેલીયા એન્ટીજન તપાસ

❖ Indoor Pt. Work

1. દર્દીના ટેમ્પરેચર, બી.પી. લેવા. ડોક્ટરના ઓર્ડર મુજબ દવા-ઈન્જેક્શન આપવા.
2. ડીલીવરી કરાવવી તેમજ ડીલીવરી પછીની કાળજી લેવી તેમજ સમજ આપવી.
3. બાળકને તાત્કાલિક દૂધ પીવડાવવા સમજાવવું તેમજ મધરને કાંગારૂકેર વિશે સમજ આપવી.
4. દર્દીને કુટુંબ નિયોજનના સાધનો વાપરવા માટે અથવા કુટુંબ નિયોજનના ઓપરેશનની સમજ આપવી. બાળકના રસીકરણ માટેની સમજ આપવી.
5. ડીલીવરીના જીવીત જન્મ ફોર્મ, જન્મ કાર્ડ અને જન્મ રજીસ્ટર કાળજી પૂર્વક રેકોર્ડ રાખવો.
6. ઓપરેશન કેમ્પ પહેલા ઓપરેશનની જરૂરી દવા-ઈન્જેક્શન તૈયાર રાખવા.
7. ઓપરેશનના સાધનો ઓટોકલેવ રાખવા.
8. ઓપરેશનના દર્દી દાખલ કરી ઓપરેશન માટે પ્રિપેર કરવું.
9. ઓપરેશનમાં ડોક્ટરને આસીસ્ટ કરવું.
10. ઓપરેશન દર્દીના ડોક્ટર ઓર્ડર પ્રમાણે દવા-ઈન્જેક્શન આપવા.
11. ઓપરેશન રજીસ્ટર મેઈન્ટેઈન કરવા. ફ્લોપીયન ટ્યુબના લેબટેસ્ટ થયા પછીના રેકોર્ડ રાખીએ.
12. ઓપરેશન દર્દીના ડ્રેસીંગ કરવા.
13. સાત દિવસ પછી ઓપરેશન દર્દીના ટાંકા કાઢી આપવા.
14. બાયોમેડીકલ વેસ્ટ રજીસ્ટર મેઈન્ટેઈન કરવા તેમજ ડેઈલી રસીદનો રેકોર્ડ રાખવો.
15. ટેબલેટ, રજીસ્ટર, ઈન્ડોર અને ઓ.પી.ડી. ઈન્જેક્શન રજીસ્ટર, ઈન્ડોર કેસ રજીસ્ટર, મૃત-જન્મ રજીસ્ટર તેમજ ઈન્ડોરકેસ મેઈન્ટેઈન કરવા.

❖ અન્ય સેવા :-

- હેલ્થ સેન્ટરની સાફ-સફાઈની કામગીરીનું સુપરવીઝન.
- સેન્ટીનલ સેન્ટર ખાતેથી રોગચાળાની માહિતી એકત્રીત કરવી.
- દર સોમવારે પ્રાઈવેટ હોસ્પિટલ ખાતેથી એ.એફ.પી.તેમજ મીજલ્સના કેસની માહિતી એકત્રીત કરવી.
- .N.T.E.P. (નેશનલ ટયુબરક્યુલોસીસ એલીમિનેશન પ્રોગ્રામ) ની કામગીરી.
- H.I.V/S.T.D. કેર પ્રોજેક્ટ હેઠળની કામગીરી.
- માસ ડ્રગ એડમીનીસ્ટ્રેશન-ફાઈલેરીયા પ્રોગ્રામની કામગીરી.
- પ્રાઈવેટ હોસ્પિટમાંથી TL/CUT ની માહિતી એકત્રીત કરવી.
- કાર્યક્ષેત્ર હેઠળના વિસ્તારમાં ચેપી રોગો જેવા કે, ગેસ્ટ્રો, કમળો, મીઝલ્સ માલુમ પડે તો સર્વેની કામગીરી, રીંગ ઈમ્યુનાઈઝેશન તથા આરોગ્ય શિક્ષણ.
- કાર્યક્ષેત્ર હેઠળના વિસ્તારમાં ૩૦ વર્ષથી વધુ વયના વ્યક્તિઓનું હેલ્થ વર્કર ધ્વારા ઓ.પી.ડી.માં બીન ચેપી રોગો જેવા કે ડાયાબિટીસ, બ્લડ પ્રેશર, કેન્સર માટેનું સ્ક્રીનીંગ અને તપાસ તેમન સારવાર.
- ૧૦-૧૯ વર્ષના કિશોર-કિશોરીઓ માટે સ્કુલ, આંગણવાડીમાં આરોગ્ય વિષયક જાણકારી માટેના કેમ્પ તેમજ ઓ.પી.ડી.માં આરોગ્ય તપાસ, રસીકરણ.

❖ રાષ્ટ્રીય કાર્યક્રમ :-

- નેશનલ પોલીયો ઈમ્યુનાઈઝેશન કાર્યક્રમ દરમ્યાન કાર્યક્ષેત્ર હેઠળના વિસ્તારમાં "૦ થી ૫" વર્ષ સુધીનાં બાળકોને પોલીયોના ડોઝ પીવડાવવા.
- ખાસ શાળા આરોગ્ય તપાસણી દરમ્યાન RBSK ના ડોક્ટર ધ્વારા સ્કુલના બાળકોની તપાસ.
- દર ફેબ્રુઆરી તથા ઓગસ્ટ માસ દરમ્યાન ૯ માસ થી ૫ વર્ષ સુધીના બાળકોને "વિટામીન એ" નાં ડોઝ પીવડાવવા.